23/10/2025

Ο πρώτος Επίσκοπος Ιεροσολύμων

/ Γνώμες

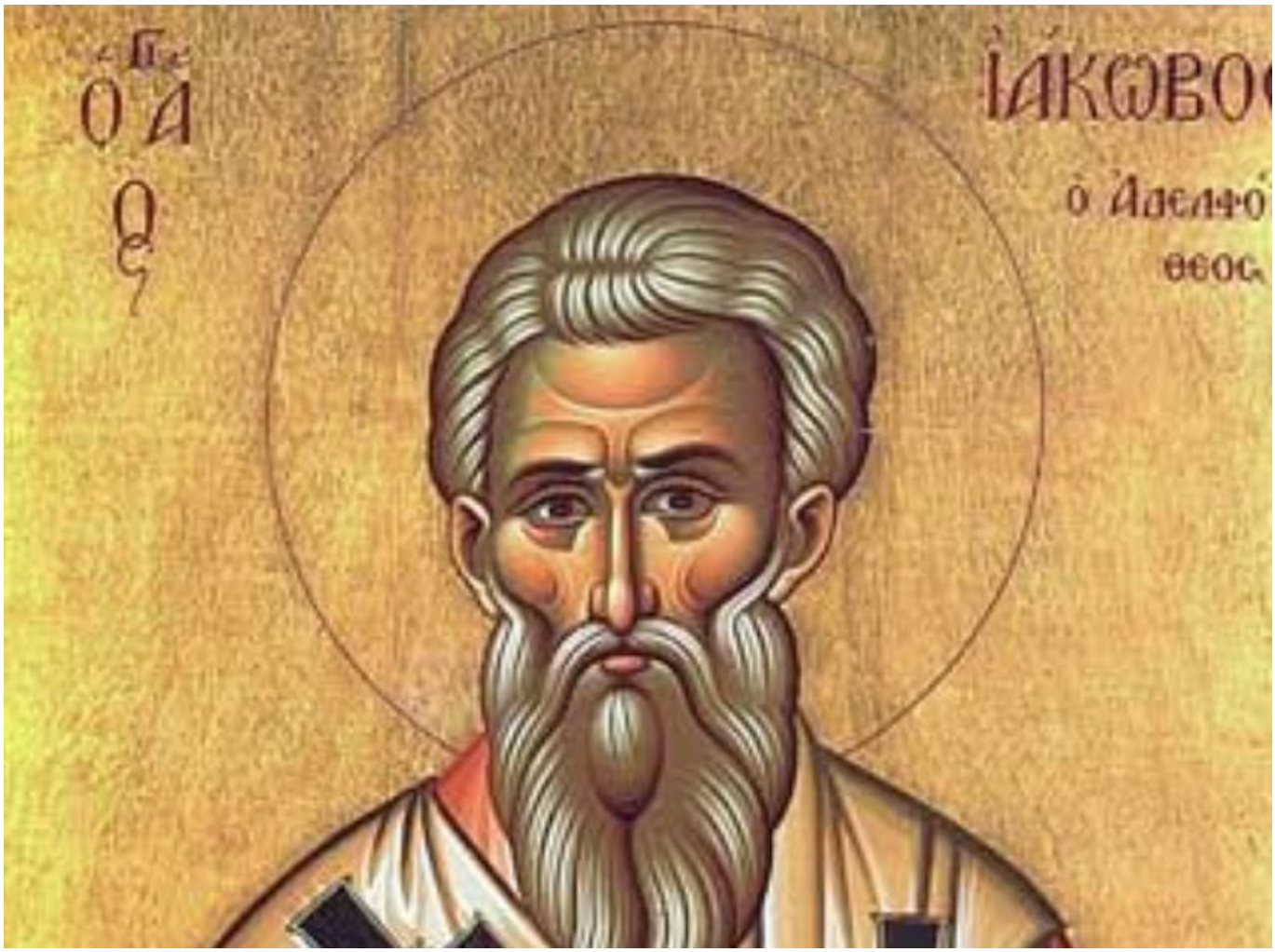

Μια από τις σπουδαιότερες προσωπικότητες της αρχαίας Εκκλησίας υπήρξε ο άγιος Ιάκωβος ο Αδελφόθεος, πρώτος επίσκοπος της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων και συγγραφέας της ομωνύμου Καθολικής Επιστολής της Καινής Διαθήκης.

- **Του Λάμπρου Σκόντζου, Θεολόγου – Καθηγητού**

Ήταν Ιουδαίος την καταγωγή και σύμφωνα με την παράδοση, γιος του μνήστορος Ιωσήφ, ο οποίος ήταν παντρεμένος πριν μνηστευθεί την Παρθένο Μαρία και είχε χηρέψει. Είχε δε επτά παιδιά, τον Ιάκωβο, τον Ιωσή, τον Ιούδα, τον Σίμωνα ή Συμεών, την Εσθήρ, την Μάρθα και τη Σαλώμη, η οποία αργότερα έγινε η μητέρα των αποστόλων Ιακώβου και Ιωάννη. Ο Ιωσήφ μετά τη χηρεία του μνηστεύτηκε,

κατά θεία οικονομία, την Παρθένο Μαρία, για να μεγαλώσει τα παιδιά του, αλλά κυρίως να γίνει ο θετός πατέρας και ο προστάτης του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Γι' αυτό και ο Ιάκωβος αναφέρεται ως Αδελφόθεος, αφού έζησαν μαζί κάτω από την ίδια στέγη σαν αδέλφια.

Από μικρό παιδί διακρίνονταν για την υπακοή του, την ευσέβειά του και τα χαρίσματά του και γι' αυτό τον αποκαλούσαν Ιοβλίαν, δηλαδή δίκαιο στα εβραϊκά. Άκουγε με προσοχή τα ιερά γράμματα και τις διηγήσεις για την μεσσιανική. Ήταν εγκρατής και νήστευε δια βίου από τροφές που προερχόταν από έμψυχα όντα (κρέας, ψάρια, θαλασσινά, κλπ). Ουδέποτε δοκίμασε το κρασί. Προσευχόταν αδιάκοπα στο Θεό και τον παρακαλούσε να τον αξιώσει να ζήσει στην μεσσιανική εποχή. Να αξιωθεί να δει το Μεσσία και Λυτρωτή του κόσμου.

Δεν γνωρίζουμε λεπτομέρειες για την παιδική ηλικία του και τη σχέση του με τον Ιησού. Φανταζόμαστε ότι θα ήταν αρμονικές και ευλογημένες, όπως ταιριάζει σε μια ιερή οικογένεια, της οποίας μέλος της ήταν ο ίδιος ο Θεός Λόγος. Εκείνο που γνωρίζουμε είναι ότι δε γνώριζε η οικογένεια ποιος ήταν ο Ιησούς, μέχρι την Βάπτισή του από Ιωάννη τον Πρόδρομο και την φανέρωση από το Θεό Πατέρα της πραγματικής Του ιδιότητας, ως Υιός του Θεού και Λυτρωτής του κόσμου. Φαίνεται ότι αφότου πληροφορήθηκε και ο Ιάκωβος για την ιδιότητα του Ιησού, πίστεψε σ' Αυτόν και έγινε αφανής ακόλουθός Του.

Μετά την Πεντηκοστή οι άγιοι Απόστολοι και οι πρώτοι Χριστιανοί της Ιερουσαλήμ εκτιμώντας τις αρετές και την αγιότητα του Ιακώβου, τον εξέλεξαν πρώτο επίσκοπο της αγίας πόλεως. Αμέσως μετά την εκλογή του άρχισε με πρωτοφανή ζήλο το επισκοπικό του έργο. Κήρυττε ακατάπαυστα Ιησούν Χριστόν εσταυρωμένον και αναστάντα, τον μοναδικό λυτρωτή και σωτήρα του κόσμου. Γνώριζε στους ομοφύλους του Ιουδαίους ότι ο Ιησούς Χριστός, που εκείνοι απόρριψαν και σταύρωσαν είναι ο αναμενόμενος Μεσσίας, που είχαν προαναγγείλει οι Προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης και κήρυττε μετάνοια και πίστη σ' Αυτόν. Έδινε ο ίδιος το παράδειγμα της μετάνοιας και της συντριβής. Από τις πολλές γονυκλισίες είχαν γίνει τα γόνατά του σκληρά σαν της καμήλας. Έδινε το παράδειγμα της ταπεινοφροσύνης, για να δείξει στους Ιουδαίους ότι η υπεροψία οδηγεί στην απιστία.

Μια από τις σπουδαίες ποιμαντικές του φροντίδες ήταν να συγγράψει την εμπειρία του για τη νέα πίστη. Συνέγραψε λοιπόν την γνωστή μας Καθολική Επιστολή Ιακώβου, την οποία υπογράφει ο ίδιος ως «Ιάκωβος, Θεού και Κυρίου Ιησού Χριστού δούλος». Θεωρείται ως η Επιστολή της γνήσιας χριστιανικής ζωής, διότι σε αυτή με απλό τρόπο ο άγιος Ιάκωβος οριοθετεί την ζωή του Χριστιανού, η οποία θα πρέπει να κινείται πάνω στον άξονα πίστη – αγάπη. Τονίζει με έμφαση τη νέα μας

ιδιότητα ως παιδιών του Θεού, ο Οποίος χαρίζει τις αστείρευτες δωρεές Του, τις οποίες πρέπει να μοιραζόμαστε ισάξια εμείς τα παιδιά Του. Στηλιτεύει την πλεονεξία ως απόλυτα ξένη με την χριστιανική ιδιότητα και καθορίζει τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων να
διέπονται από δικαιοσύνη και αγάπη. Μάλιστα στο 5ο κεφάλαιο, αναφέρεται με πολύ σκληρές εκφράσεις στους εκμεταλλευτές εργοδότες των εργατών τους, επισείοντας την αιώνια κόλαση σ' αυτούς, ώστε να θεωρείται το πρώτο στην ιστορία κείμενο, το οποίο οριοθετεί με τόση σαφήνεια το προαιώνιο πρόβλημα της κοινωνικής δικαιοσύνης!

Για όλα αυτά οι άγιοι Απόστολοι σέβονταν και ευλαβούνταν τον άγιο Ιάκωβο. Κατά την Αποστολική Σύνοδο της Ιερουσαλήμ (49 μ. Χ.), του δόθηκε η προεδρεία. Ο απόστολος Παύλος στην προς Γαλάτας Επιστολή του αναφέρεται με σεβασμό προς αυτόν.

Αλλά όπως ήταν φυσικό η ποιμαντική δράση του αγίου Ιακώβου δημιούργησε ισχυρή έχθρα προς το πρόσωπό του. Οι μεταστροφή πλήθους Ιουδαίων στη χριστιανική πίστη θορύβησε τους άρχοντές τους. Ο αρχιερέας Άνανος ξεσήκωσε μια ομάδα φανατικών, οι οποίοι στράφηκαν εναντίον του. Μάλιστα για να τον παγιδεύσουν οι Γραμματείς και οι Φαρισαίοι πήγαν και του ζήτησαν να μιλήσει στο λαό για το ποιος ήταν ο Ιησούς». Ο άγιος Ιάκωβος ομολόγησε με πρωτοφανές θάρρος ότι ο Ιησούς είναι ο Μεσσίας, Υιός του Θεού, ο Σωτήρας του κόσμου. Πως τώρα κάθεται στα δεξιά Θεού και ως αιώνιος μεσίτης μας. Ακούγοντάς τον πολλοί Ιουδαίοι πίστεψαν και φώναξαν «Ωσαννά τω Υιώ Δαβίδ»! Αντίθετα οι άπιστοι όρμησαν επάνω του, τον συνέλαβαν και τον οδήγησαν στο πτερύγιο του Ναού, δηλαδή ένα τεράστιο και πανύψηλο γείσο στη στέγη, από όπου τον γκρέμισαν για να σκοτωθεί.

Αλλά ο άγιος Ιάκωβος πληγωμένος ήταν ακόμη ζωντανός. Οι φανατικοί Ιουδαίοι πήραν πέτρες στα χέρια τους και τον λιθοβολούσαν με μίσος. Εκείνος πλημυρισμένος στο αίμα παρακαλούσε το Θεό να συγχωρήσει τους δημίους του. Κάποιος ευσεβής Ιουδαίος ονόματι Ρηχάβ διαμαρτυρήθηκε για το άδικο μαρτύριο του δίκαιου Ιακώβου. Τότε οι δήμιοι άρπαξαν ένα ξύλο και έλυσαν το κεφάλι του Ρηχάβ και μετά αποτέλειωσαν τον Ιάκωβο, ο οποίος είναι από τους πρώτους μάρτυρες της Εκκλησίας μας. Η μνήμη του τιμάται στις 23 Οκτωβρίου, κατά την οποία τελείται η αρχαιοπρεπής Θεία Λειτουργία, η οποία θεωρείται ποίημα δικό του.